

Willem de Zwijgerschool

Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met den Bijbel te Haarlem

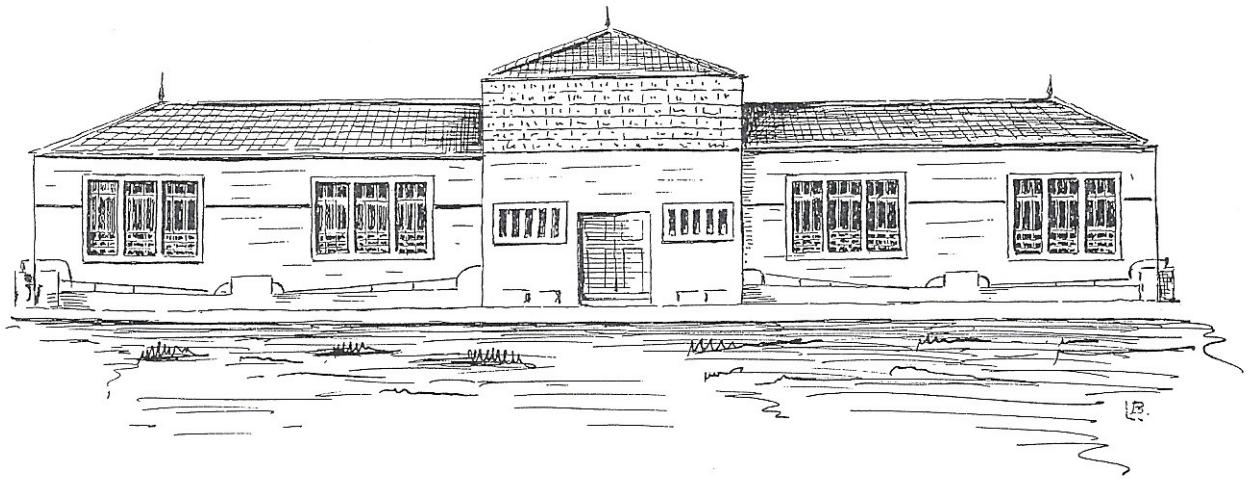
Ook in Haarlem werd in 1860 een afdeling opgericht van de Vereniging Christelijk Nationaal Onderwijs. In 1878 volgde een wetsvoorstel dat vooral hogere eisen stelde aan de leerkrachten. Op zich niet overbodig in die tijd. Ook nu worden de kosten van een betere opleiding niet vergoed voor de Scholen met de Bijbel.

Dr. A. Kuyper organiseerde een landelijke volkspetitie tegen deze wet, welke door 300.000 mensen werd ondertekend, waaronder 800 Haarlemmers. Helaas heeft het geen effect gehad en de wet werd aangenomen.

Mensen die meededen aan de petitie richtten in 1879 “de Unie” op die als doel had een jaarlijkse geldinzameling te houden voor de scholen met de Bijbel. Vanuit de landelijke beweging ontstonden ook kleinere lokale verenigingen die zich richtten op het oprichten van een school. Zo ontstond in Haarlem de “Vereniging tot Instandhouding van Scholen met den Bijbel”. Een gulle gift van een anonieme schenker maakte het in 1885 mogelijk in de Antoniestraat een eerste Haarlemse School met de Bijbel te openen.

In 1910 volgde uitbreiding, toen de Stichting Noorderkerk het dan net opgeleverde schoolgebouw naast de eveneens net opgeleverde Noorderkerk in de Velsersstraat in bruikleen afstond. De bouwkosten van school en kerkgebouw waren zo hoog dat er geen geld overbleef voor schoolmeubilair en exploitatie. Daarom nam de “Vereniging voor Scholen met den Bijbel” de verplichting op zich om in hun gebouw protestants christelijk onderwijs te gaan geven. Hoewel de Kleverparkbuurt toen al Haarlems grondgebied was geworden en het dus om een Haarlemse school ging, was het wel de school waar veel Schotenaren van Protestantse afkomst naar toe gingen. Tien jaar later, in 1920, nam de vereniging ook het beheer van het schoolgebouw over.

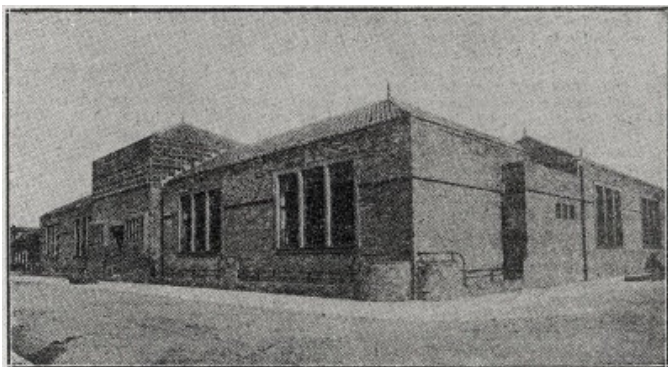
Halverwege de 19^e eeuw was er in het katholieke boerendorp niets te merken van de “schoolstrijd” die op dat moment landelijk gaande was voor rechtsgelijkheid binnen het onderwijs.

Al vanaf 1806 bestond er een schoolwet die voorzag in geldelijke steun voor het oprichten van een staatschool. De aanvullende schoolwet van der Bruggen van 1857 bepaalde dat scholen van staatswege bekostigd werden maar op voorwaarde dat er:

“hoogstens christelijke maatschappelijke deugden mochten worden aangeleerd maar beslist niet dogmatisch mocht zijn”.

Deze wet maakte de stichting van een school met de Bijbel, waar les gegeven wordt op grond van de Bijbelse beginselen, wel mogelijk maar deze scholen kregen geen geldelijke staatssteun. De regering en gemeentes wilden vooral niet teveel invloed van dominees en pastoors en nu deze scholen met de Bijbel wel schoolgeld moesten vragen (ze kregen immers geen staatssteun) en andere scholen niet, dacht men dat dit bijzondere onderwijs snel zou verdwijnen. De inwoners van Nederland met een christelijke levenswijze legden zich hier niet bij neer en eisten onder leiding van een aantal voorvechters als Groen van Prinsterer en Dr. Kuyper ook geld voor hun scholen met de Bijbel want de staatskas werd ook mede door hen gevuld. Groepen uit de bevolking, die voorheen niet met politiek bezig waren, mengden zich in “de schoolstrijd”.

Een foto uit 1924

WILLEM DE ZWIJGERSCHOOL.

Het Bestuur der Vereeniging tot stichting en instandhouding van Scholen met den Bijbel te Haarlem, heeft uitnodigingen gezonden tot bijwoning van de officieele opening van de nieuwe Christelijke School, genaamd Willem de Zwijgerschool, in de Herzogstraat.

Deze opening zal plaats hebben Vrijdag 22 Augustus a.s. des avonds 8 uur in het Schoolgebouw, bovengenoemd.

Haarlems Dagblad 21-8-1924

Vereniging Groen van Prinsterer voor lager Onderwijs op Gereformeerde grondslag.

De Haarlemse steunbetuigers van de volkspetitie van 1878 richtten zelf een “Locaal Comité” op om geld bijeen te krijgen voor de bouw van de Nederlands hervormde Gemeente en van de “Christelijk gereformeerde Gemeente”. Hieruit kwam de “Vereniging Groen van Prinsterer voor Lager Onderwijs op Gereformeerde Grondslag” voort. Daarmee kreeg Haarlem twee verenigingen die zich inzetten voor een school met de Bijbel.

Rapport 1928-29-30

Willem de Zwijgerschool, Hertzogstraat 1

De schoolstrijd was voorbij, toen een wetswijzing in 1917 de volledige gelijkstelling van het lager onderwijs vastlegde, waardoor alle lagere scholen voor rijks- en gemeente bekostiging in aanmerking kwamen. Ook de beide Haarlemse verenigingen maakten hier dankbaar gebruik van en al snel werden zelfs twee scholen tegelijk opgericht.

Deze scholen kwamen in de kinderrijke nieuwe buurten in de gemeente Schoten, want in die tijd was het gebruikelijk dat er “zieltjes” moesten worden gewonnen “ter verspreiding van het woord”. Die hoopte men te vinden onder de vele nieuwe bewoners die zich in Schoten vestigden.

De gereformeerde gelovigen kregen in de nieuwe Patrimoniumbuurt een school die vernoemd werd naar een van de voorvechters van de school met de Bijbel: Dr. A. Kuyper. En de gelovigen van hervormde gezindte kregen een school aan de Hertzogstraat 1, de Willem de Zwijgerschool.

Toen de Christelijke School aan de Herzogstraat te Schoten voor eenige jaren geopend werd, ging het aantal leerlingen belangrijk achteruit, doordat vele ouders van leerlingen welke in Schoten wonen, in verband met den afstand liever daar hun kinderen ter school zonden.

Deze achteruitgang in kindereenaantal is thans weder geheel ingehaald, doordat de laatste jaren (mede door den snellen groei der Kleverparkbuurt) uit de directe omgeving een groot aantal nieuwe leerlingen zijn ingeschreven.

Ook thans is in den loop van April en de eerste weken van Mei reeds een flink aantal nieuwe leerlingen voor den nieuwen cursus, die 1 September begint, ingeschreven.

Was de verhouding van leerlingen voor een vijftal jaren zoo, dat $\frac{3}{4}$ gedeelte der leerlingen in de gemeente Schoten woonachtig was, thans zijn ongeveer $\frac{7}{8}$ gedeelte der leerlingen woonachtig in de Kleverparkbuurt en naaste omgeving.

De verschillende hulpmiddelen voor het onderwijs (o.a. de uitgebreide collectie instrumenten voor het Natuurkunde onderwijs) wekken de bewondering van elk die de school bezoekt.

Haarlems Dagblad 18-5-1927